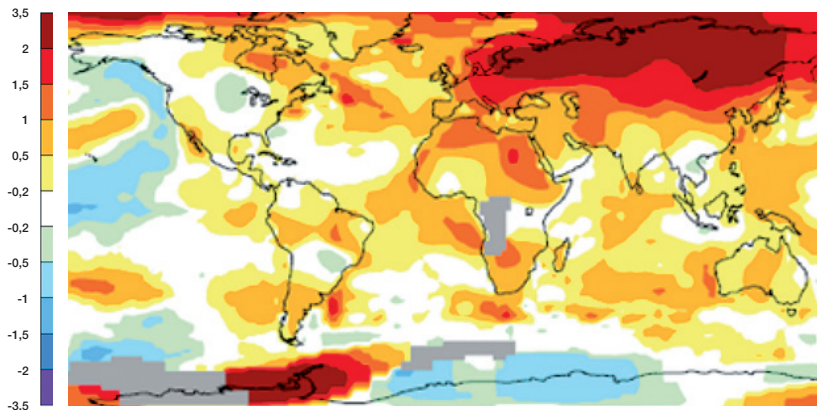

KOROM NÉLKÜL AZ ÉGHAJLATÉRT

A német környezet- és fogyasztóvédelmi szervezetek¹ 2009 márciusában kezdték meg a a „Korom nélkül az éghajlatért” című kampányukat², amelyhez a Levegő Munkacsoport is csatlakozott 2010 tavaszán. A kampány célja, hogy felhívja a politika és a társadalom figyelmét a korom éghajlatra gyakorolt hatására, megnevezze a szükséges politikai döntéseket és segítse azok megvalósításának módját. A közös akció eredményeként a szervezetek hatékonyan és megfelelő szakértelemmel jelenhetnek meg a médiában és a törvényhozás terén. Az együttműködés legnagyobb előnye azonban az, hogy regionális és helyi szinten is vannak képviselői a témának.

1. ábra: A földfelszín átlaghőmérséklete 2008-ban az 1951-1980 közötti időszakhoz viszonyítva (a különbség Celsius fokban)
Forrás: James E. Hansen, 2008

1 A részt vevő szervezetek: Német Szövetség a Környezetért és a Természetért (BUND, www.bund.net), Német Környezeti Segély (DUH, www.duh.de), Német Természetvédelmi Szövetség (NABU, www.nabu.de), Német Közlekedési Klub (VCD, www.vcd.org)

2 A kampány honlapja: www.russfrei-fuers-klima.de

Miről szól ez a kampány?

Az Északi-sarkvidék felmelegedése drámai, különösen a téli hónapokban figyelhető meg jelentős hőmérséklet-emelkedés. 2000 és 2007 között a globális hőmérséklet átlagosan 0,54 Celsius fokkal emelkedett az 1951–1980 között mért referenciaidőszakhoz viszonyítva (ld. az 1. ábrát!).

Az Északi-sarkvidéken ugyanebben az időszakban felmelegedés több mint 2 fok volt. 2008-ban az Északi-sarkvidéki melegedés nagyobb volt, mint eddig bármikor:

KOROMKAMPÁNY AZ ÉGHAJLATÉRT

2. ábra: A NASA ábrája az Északi-sarkvidék jégtakarójának kiterjedéséről 2008. szeptember 12-én. A piros vonal azt mutatja, hogy mekkora volt a jég kiterjedése ugyanezen a napon átlagosan 1979 és 2000 között.

amíg az átlagos globális hőmérséklet emelkedése a referenciaidőszakhoz viszonyítva 0,44 fok volt, addig az Északi-sarkvidéken 3,5 fokkal nőtt a hőmérséklet. A hőmérséklet emelkedése a tengeri jég olyan mértékű olvadását idézte elő, amilyenre eddig a kutatók sem számítottak. Ha az olvadás tovább folytatódik, az állandóan fagyott talajban levő szén-dioxid és metán is felszabadul, ami tovább erősíti a felmelegedési folyamatot. A melegedés pedig hozzájárul a tengerszint emelkedéséhez, aminek világméretű és visszafordíthatatlan hatásai lehetnek. A következmények beláthatatlanok és nemcsak bizonyos területeket érintenek majd, hanem az egész világ éghajlatát befolyásolni fogják.

A koromszennyezés nagyban hozzájárul a klímánk megváltozásához. A fosszilis üzemanyagokból és a biomasszából származó koromszennyezés hatása háromszoros, mert azok

- elnyelik a nap sugárzását és felmelegítik a közvetlen környezetet (közvetlen hatás);
- kölcsönhatásba lépnek a felhőkkel és befolyásolják az esőzés folyamatát (közvetett hatás);
- a hó- vagy jégfelszínre kerülve megváltoztatják annak albedóját (azaz a fény visszaverődésének mértékét), ami a tavaszi olvadás korábbi megkezdődését eredményezi.

A korom melegítő hatása az Északi-sarkvidéken már nyomon követhető a korábban bekövetkező, erősebb tavaszi olvadásban és abban, hogy az állandóan fagyos talaj mélyebb rétegei is enyhülnek, ami tovább fokozza a melegedést.

Honnan származik az Északi-sarkvidéken található korom?

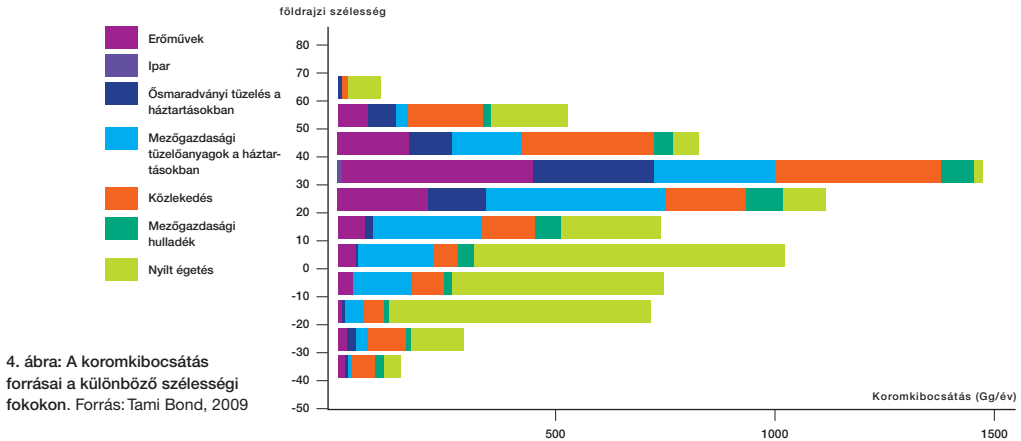
A koromszennyezést Európából az északi félteke uralkodó széljárása szállítja Szibérián át vagy közvetlenül az Északi-sarkvidékre, és ott lerakja. Érkezik még korom Észak-Amerikából és Délkelet-Ázsiából is (ld. a 3. ábrát!). Az Északi-sarkvidéket érő koromszennyezés mérési és modellezési projektjének a célja annak megállapítása, hogy pontosan melyik területről melyik évszakban mennyi szennyezés érkezik.

Miért felelős a közlekedés?

A világ koromszennyezését legnagyobb mértékben az erdők és a gabonahulladékok égetése okozza, és jelentős mennyiség keletkezik a háztartási mezőgazdasági alapanyagú főzés, fűtés melléktermékeként. A dízel járművek és a nem közúti dízel üzemű gépek felelősek a nem égetésből (pl. biomassza-, tarlóégetés) származó kibocsátás nagyjából 25 százalékáért. A 4. ábra azt mutatja, hogy a 40-50. északi szélességi fokon, tehát Közép-Európában a közlekedés a legnagyobb koromkibocsátó, aminek az egyik oka az, hogy Európában a járművek nagy része dízel üzemű.

3. ábra: A korom eljutása az Északi-sarkvidékre

A dízel részecskeszűrő, aminek használatával a kibocsátott korom 99 százaléka kiszűrhető, az új és a régebbi gépjárművekbe is beépíthető. Sajnos máig csak nagyon kevés járművet szereltek fel vele, és ez azt jelenti, hogy a dízelmotorok – kamionok, buszok, hajók, építőipari gépek – szűretlen kipufogógázt engednek ki a levegőbe. A szűrő beszerelésével nemcsak a levegő lenne tisztább és kevésbé egészségkárosító, de az északi-sarkvidéki melegedés és jégolvadás is csökkenne, ezek az előnyök pedig globálisan is érezhetőek lennének. Ez az oka annak, hogy a “**Korom nélkül az éghajlatért**” kampány a dízel járművek által kibocsátott koromszennyezés megszüntetését célozta meg.

A koromrészecskék kevesebb mint egy hetet töltenek a levegőben, ami a többi üvegházhatású gázhoz – például a szén-dioxidhoz – viszonyítva rövidnek számít, ezért csökkenésére az éghajlat is gyorsan reagálna. Ha most a levegőben rövid időt töltő szennyezőkre összpontosítunk, a kormot is beleértve, a klímaváltozás területén gyors javulást érhetünk el, és végre odafigyelhetünk arra a problémára, hogy miként tudjuk a hosszú élettartalmú szennyezők mennyiségét egy biztonságosan alacsony szintre csökkenteni.

KOROMKAMPÁNY AZ ÉGHAJLATÉRT

A szövetség követelése

A kampány célja, hogy a közúti dízel járművek (autók, buszok, kamionok), valamint a nem közúti járművek és gépek, mint például a mozdonyok, hajók, építőipari gépek koromkibocsátásának csökkenését elérje. Ezért a szövetség követeli, hogy minden dízel jármű és egyéb gép részecskeszűrővel legyen felszerelve. A kampány az Európai Uniót, a nemzeti kormányokat és a helyi hatóságokat szólítja fel arra, hogy hatékonyan lépjenek fel a koromszennyezés csökkentéséért.

A szövetség továbbá sürgeti a következő intézkedéseket:

Az Európai Unió 2020-ig 100 százalékkal csökkentse a járművek és egyéb gépek koromkibocsátását. Ezt technikailag lehetővé teszi, hogy a kipufogógázt szűrő rendszerek és a kevesebb szennyezést kibocsátó járművek előállítói nagy számban megtalálhatók Európában. Tehát ha a kormányok megtennék ezt a lépést a környezetünk érdekében, azzal az európai piacot is erősítenék.

A kormányok határozzanak meg nemzeti koromkibocsátás-csökkentési célt az éghajlatvédelmi célkitűzések alapján.

Alkossanak ösztönző környezetvédelmi szabványokat és korszerűsítsék a közösségi közlekedés járműállományát.

Jelöljenek ki környezetvédelmi övezeteket (zöld zónákat), továbbá bővítsék a meglévőket, és onnan tiltsák ki a szűrő nélküli dízel járműveket.

Ösztönözzék a kerékpárforgalmat.

KAPCSOLAT (MAGYARORSZÁG):

Levegő Munkacsoport

Simon Gergely

Levegő Munkacsoport /
Clean Air Action Group
1075 Budapest, Károlyi krt. 3/a
Tel.: +36 1 411.0509, 411.0510
Fax: +36 1 266.0150
simong@levego.hu

KAPCSOLAT (NEMZETKÖZI):

Dietmar Oeliger

NABU e.V.
Charitéstraße 3
10117 Berlin
Tel. +30.2849841613
Fax. +30.2849843613
dietmar.oeliger@nabu.de